

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr 27. ANULU XVI.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumere-rationem se face în Sabiu la expeditorul poștei pe afara la c. r. poște, cu bani gata prim scrisori francate, adresate către expediția. Pretiul prenumeratul ne pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. care pe o lună este de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte partile ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchie pe unu anu 8. fl. era pe o lună de anu 4. fl. v. a. Pentru principatul și teritoriile străine pe anu 12. fl. v. a. pe unu anu 6. fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru între o oră cu 7. cr. și urmă, pentru a două oră cu 5 1/2. cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Sabiu, în 4/16 Aprilie. 1868.

Excelența Sea Președintului Arhiepiscopului Metropolitului Românilor gr. or. din Transilvania și Ungaria, Andrei Baronu de Sighișoara, pleca astăzi la 4 ore dimineața la Pest.

Invierea.

Diu'a de Pasci 1868

Noi espriecce seculi trecu decându-să intemplatu minunea cea mai mare pre pament; de căndu măntuitorii lumei a suferit morte pentru binele temporalu și eternu alu omenimel, — a oferit pacea pre pamentu; decându măntuitorii a invinsu mortea peccatorului și au arătatui invingerea acestă prin triumphulu invierii; și omenimea inca totu nu a pututu sa se avente la aceea inaltime pe deplinu. Ea, omenimea, abia după nouă spriecce seculi a pututu re eunoscere numai insemnarea acestei mari minuni. Vorbesco acum de diecenii de principiul emanate din trens'a, alu egalitathei, inse slabiciunea ei o apasa și o trage la pamantul separatismului, esceptualismului și a privilegiului, de-să sub alte forme și sub alte expresiuni. Mai multu, ea prinde de multe ori sub acestu stigmatu cestiuni in mâna, cu cari vrea sa para din afara ca a intielesu principiul acelu mare alu iubirei imprumutate, ca vrea sa-lu pună in aplicatiunea practica, dura cu cari vrea sa ajunga cuceririle materiale și intelectuale asupra deaproapelui seu.

Nu uitămu, ca ideile cele mari au lipsa de tempu indelungat pentru a petrunde in omeni, pentru de a se deprinde omenii cu densele și pentru de a ajunge la puterea aceea, că sa le pota pune in lucrare. Acestă inse nu ni ia dreptul de a apărtii miscarea societății omenesci și de a o clasifică asiă după cum este.

Considerandu cuprinsulu diseloru acestoră din urma, considerandu procederea omenilor cea nedescisa atinsa mai susu, sa ne mangaiam cu atât'a, ca omenimea separe a se apropiă de a ajunge la acelu punctu, unde de aci incolo are a se decide, sa mărgă pre calea indigitata de acelu itinerariu măretiu și binefacatoriu alu măntuitorului lumei, carele egalisează pre toti și cere egalitate și dreptate dela toti și pentru toti; său ca volesce a se reintorce și a orbecă pre calea cele coltiură ale nemultamirei, vrajbei și a ostilităților intre oameni?

De săru decide in grăba pentru cararea cea dintâi. Atunci popoarele in Europa nu ară caută alte interese decât cum sa prefacă din aceasta parte de lume unu paradis'u pamentescu, cautându după, și sprigindu in tōte părțile inaintarea adeveratei culturi și a bunei stări a tuturor popoarelor.

Si ceea ce aru urmă intre popoarele europene in mare, aru urmă intre popoarele tăinurilor mai restrinse, in micu: înfrățirea și sprigirea imprumutata in tōte afacerile că scopulu celu dintâi.

Atunci s'ară realiză cuvintele bisericei noastre ce resuna atât de serbatorește in tōta septembra cea luminată, fiinduca suntu asiă de mari precum suntu de universale: „Diu'a invierei sa nelumina popore”

Intielesu acestă, atinsu in acestei siruri, amu doră sa se urmeze și deslegarea cestiunilor ce se află intre popore, fără de ură și fără eugete rezervate din partea nimului, pentru ca numai o atare deslegare duce la o deslegare buna. Altfel, după cum stau astăzi staturile europene, asiă din cenu cu armele încarcate, poate veni preste noi unu visorul a cărui urmări nu va fi nimenea in stare să le prevedă.

Diu'a invierei sa lumineze popoarele și sa le înfrățește și morțea urei și a întreperecului va fi de

nou sfiermată și popoarelor li se va darui o viață plină de bucurie.

Sabiu, 3 Aprilie 1868.

Tōte diuarele cari ne sosescu, imputa directu și indirectu septembra trecute, pre carea noi o sumimă a patimilor, altii iera septembra cea tacuta, ca vinu asiă rari sciri său mai nici decum. Stagnatiunea politica e la culme. Cu tōte aceste suntu două lucruri cari in cerculu nostru mai iertmurită ne potu atrage din destulu atenție. Acestea suntu desbaterile sectiunilor in dieța Ungariei și verificarea lui Kossuth in cassa deputatilor.

Din eele ce s'a pututu stracură său pre calea privata său pre calea diuaristicei pâna la noi in templu din urma, avemu sa înregistramu acelu placutu faptu, ca deputatii nostri, dându-li-se ocazie, lupta pentru interesele naționale. Ne oprimus la aceasta simpla amintire, pentru a spera, ca după reinceperea lucrărilor dietali in urmă a serbatorilor vomu ave placută ocazie a relată cetitorilor nostri săptă mai multe despre acei militanti ai naționei noastre. Dara ce rezultate ne putem promite voru intreba multi, carorū indoiel'a și neîncrederea, in puterile noastre vitale pare ca li s'a prefaçutu in adău'a natura. Responsul in privința acestăi l'am datu de multu, qualificându rezultatele după pretiul loru celu adeverat și acum adaugem si repetim ca luptă numai, prin carea sa face inverdala vitalitatea unei națiuni interesate de drepturile ei inca și unu rezultat. Drepturilor pretinse, dura poate astăzi neajunsu in totalitatea loru, celu pusinu nu li se poate nega existența, nici se potu acela prescrie. Pretensiunea loru se reinnoiesce cu cea mai deaproape ocazie și in fine totu trebuie sa le ajungem.

A două a verificarea lui Kossuth. Lumea se întreba acum, ca va veni Kossuth a casa său nu va veni. In dilele din urma celiu ca elu au asiguratu pre amicii sei ca nu va mai scrie in contra celor ce a vorbitu Perczel despre densulu, ci va veni că in acelesi adunări, in cari l'a inculpatu Perczel asiă de greu, in acele sa se spele de tōte căte a aruncatua asupra-i, prin cuvenu viu. Adeverindu-se scirea, aceasta și considerandu mai departe primirea de a fi deputatu, venirea lui Kossuth a casa și intrarea sea in dieta că deputatu se aru poate luă că sigura. Se nasce intrebarea, ca ce atitudine va luă elu in dieta. Imblandi-se-va să elu candu va trece preste pragulu patriei sele și după ce va vedea cele din lăinrulu acestei, nu prin ochelarii esilatului, ci prin ai deputatului simplu alu Ungariei, precum a făcutu pâna și Klapka, carele in anulu 1866 iropse înarmat u tiéra și precum și alti multi, său va perseveră in opusetiunea sea de pâna acum? Viitorul celu mai de aproape ne va lumina in privința acestă. Noi amu vedinu de vre-o trei ani incocé multe miuuni. Se poate sa mai vedem si pre cea ce ni o va prezenta Kossuth.

Corespondintia particulară.

Este interesanta, și inca și forte ciudată, astădata corespondintia noastră dela Constantinopole. Dupa cum se vede, monarhul Russiei e hotărât sa traga clopotulu orientului, și astădata noi credem ca a brodit'o mai bine; înțâi, pentru ca Persia că putere mare și organizată, potu isbi mai cu eficacitate in puterile siubrede ale Portiei și alu doilea pentru ca operațiunile Russiei pre acea parte nu potu fi lesne slavile de puterile occidentali. Si apoi cine aru putea sa opresca popoarele crestine din interioarele statului turcescu a sili pre Turcia sa-si imparta puterile.

Déca va fi adeverat, ca și Grecia este in anulul a declară resbelu Portiei, și ca și Serbia și

Muntegrul suntu intielesu cu Grecia apoi negrescă ca nu-i e bine vacui, și nu vedem cam cum Francia și Englteră aru mai putea prelungi galvanisarea acestui mare corpu desfratu, Turcia.

Asta data noi credem trăb'a cu multu mai serioză de pre cătu o credeam pre candu se totu vorbea și ne totu spuneau gazetele străine despre bande de bulgari, despre ajutore roșesci pre aici, etc. etc.

A astăia fanatismulu mahometanu contră unu guvern siovaindu pre cale reformei, ai deschide unu resbelu seriosu din partea Persilor, ostire cu multu mai bună, mai regulată și mai disciplinata de cătu a Turciei; și-i deschide de partea ceea-la la unu altu resboiu de entuziasmi care poate sa dea focu in tōte insulele și pre laturile Asiei mici; a deschide unu altu resbelu din Dunare pâna la Cătanul de omeni solidi și fragmentati in resboie cu Turci, și apoi insurectiunea in tōta bulgarimea, — greu, forte cu greu, se va mai pute sustine Turcia, ori-căte ajutore aru putea sa-i vina din Occidente.

Prussia că putere mare, negrescă ca a intielesu ca nu poate să putere mare fără sa aiba și ea unu rol in orientu, și marea ministru alu Prusiei, in cautarea mijlocelor spre a-si luă unu rol orientare, a ordonat mai întâi ministrului Bratianu sa ordone camerilor sele unu portu pre marea Negra; și pre de alta parte mai in același tempu contele de Bismarck cere unu creditu camerei prusiane pentru a putea inlesni lucrările acestui portu.

Ce va fi dicindu Francia la tōte acestea? Nu va fi in idea nici unu omu de Statu allu Franției a aduce vorba cu d Budberg că ar cere ecuitatea ca déca a venit u timpulu pentru ca popoarele ortodoxe sa se libereze de sub jugulu Portiei, ecuitatea suprema ar cere și liberarea poporului catolic, martir de unu secolu de sub jugulu Russiei? Déca Russiă se crede datore, — și cu dreptu cuvenu: si recunoșcemu ca are și dreptul și datori'a, — sa adjute popoarele ortodoxe din oriente, s-ar putea nega Franției dreptul și datori'a ce ar avea si ea sa adjute poporul catolic care gema strivitu la nordul Europei?

Ecuitatea pentru toti, dreptate pentru toti.

Eata extracte din correspundintia noastră de la Constantinopole:

Constantinopole 16 Martiu 1868.

Este greu de definitu situatiunea Europei in momentete actuali, déra in ori-ce chipu o conclu- siune resulta din tōte gandirile, resbelul, resbelul iminent, resbelul pre care-lu grăbesce Russiă impacienta. Se dicea pâna eri ca Russiă astia populațiile crestine ale Imperiului otomanu, și lucrul era pre facia, pentru ca și serberea era mare. Acum uinelurile Russiei, deochiate pre calea pre care se posese, au schimbatu directiunea și se insinue de partea cea mai turca a imperiului, și chiaru si in interioarele imperiului cu cercari de a reinviuā fanatismulu; și pre de alta parte si in Grecia pre care o impinge de la spate sa-si ie a ventu de lupta. Deci Persia se misca acumu, și se misca in-tr'unu modu cumu nu mai e induoala despre mobilul ce o misca. Teheranulu, capitala Persiei, este intarit, și unu generalu de nationalitate francesă, d. Mr. Buhler, ce se află in serviciulu Persiei, a primitu ordinu sa incépe cu mare graba intarirea și provaderea cu arme a fruntarilor. Iera in Constantinopole, o proclamatiune tiparita in su-timi de mii de exemplarile si distribuita intre Turci din Assia și din Europa, provocandu rescoală, face sa crede pre credinciosii Mohametani ca statu ministrui ghiauri cătu și chiaru Sultanulu apostatu aru fi venduti la străini. Eata o copia după acea proclamatiune:

Credinciosilor !

„Alah si Profetulu seu Mohamed suntu mari. Dis'au Profetulu credinciosiloru sei candu le-a incredintiaj standardulu lui Sandgeak-seriff : „Portati standardulu acesta pre care l'amu primitu dela Dumnedieu, si nime nu va putea stricá vóue. „Califii si Sultanii cei betrâni s'au adunatu in giurulu acestui standardu si au invinsu indata. Alah si Profetulu v'au ajutat u pre voi in bataliele dela Serail, sumina pre conducatorii vostri si le darui intelepciune.

„Lumea intréga era óre-candu in mânilor nóstre ! Francesii, cari siedu astazi lângă Sultanului si beau cafea dintr'o ulcea, se târau si se rugau alta data sa li se permita sarutarea mesilor Sultanului. Englezii, cari i-si vendu bibliele loru noue si se inavutiescu astfelui din banii nostri, se ascundeau alta data dinaintea marilor sultani, că sa nu li se ocupe tierisior'a loru. Muscalii erau veseli deca le dé Selim concessione a-si radicá vre-o biserică. Nemtii, cari astazi cauta câtra Bosni'a, ne-au plătit tributu si a tramsu ploconu marelui Bajazet. Romani'a, Serbi'a si Greci'a, au fostu proprietatea nostra.

„Asia a fostu si asia era atunci pro candu credeam in Mohamed ! Dara cum stâmu acum ! Sultanii s'au făcutu ghiauri, pasialele apostoli, sadramasi si seraskirii se sarută cu necuratii ! iéra noi cum stâmu ?! Tote puterile ne au in mâna, si nu preste multu va domni preste noi si Rai a o'a.

„De voru fi totu ministri ghiauri siechislamului nu-i pôte binecuvantă ; apoi pulé-vomu esistă fără binecuvantarea lui ?

„Credinciosiloru ! Platesce vieti'a acést'a scurta că pentru dens'a sa perdemu vecinici'a Edenului ! Fi-ti ga'a, credinciosiloru ! a ve loptă pentru Alah si pentru profetulu ! — Pre ministrii petati si pre Sultanului ghiauru trebuie sa-i jertsimu ! Acel'a trebuie sa domnesca preste noi carele se inchina si crede in Alah ! Fi-ti ga'a la o noua chiamare !“

„Tr. Carp.“

Comunalu

Oresti'a 28 Martie, 1868.

In Herm. Ztg. Nr. 69 a. e. sub titlu: „Comunales“ este un'a cor. orig. privitor la alegerea unei deputați din scaunu, in siedint'a comunitătiei de aici tienuta in 28 Martiu, care avea se tiei la Sibiu pentru a gratula spectabilului Dnu.

FOIȘIORA.

Poesii

NICOLAU DENSUSIANU.

Pre ruinele Ulpiei.

Plecat'ai hâlt'a frunte, tu urbe de marire
Sub viscolii selbateci, ce nordu i a impinsu
Si murii in cari aquil'a saltă cu falsaire
Gadiu'tu in cenusia si fal'a loru s'a stinsu.

Pre marmorulu ce-o data siedea eroului lumii
Petrunsu de doruri sănte de lupte ostenitu,
Pre vatr'a de invingeri, pre altariulu rugatiunii
Adi cresce musciulu verde si plopulu caruntiu.

Ah ! unde-ti e trecutulu, coron'a ta de laurus
Candu tu ca domn'a tieriei, visai la resbunari,
Ah ! unde-ti e Paladiulu si coifulu teu de auru
Ce-au fostu tari'a Romei in grele sbuciumări.

Perit'a ore-in tine si geniulu de marire
La ginta ce de seculi a disu ea-i sic'a ta?
Au visul lui Enea de glorii nemurire
Au fostu numai fantoma ce piere-in nótpea grea?

Tu taci ruina trista de seculi apesata
Si nu descepti eroii ce dormu in sinulu teu,
Respundu insa torrentii cu siópt'a loru ce salta
Respunde Rețezatululu cu lir'a lui Orfeu.

Gadiu'ta chiaru si Iiulu cu naltelei altarie
Cu murii ce cu sala pluteau cu fruntea-in nori,
Că in alte maluri sănte pe unu plaiu de desmierdere
Se crăcea lângă Tiberu unu geniu mai maritoriu.

Asia si voi ruine ce stati in adormire
In sinulu vecniciei in tempii de suspiniu,
Alu vostru salnicu vulturul de lunga prigone
S'a dusu spre Dembovitia sub altu ceriu mai seniu.

Mauritiu Conrad Comitele natiunei sasesci. Atunci se luara inca 7 obiecte urbanale la desbatere, dintre cari dupa cum se vede 5 ajunsere la conclusu si din cari reproducem urmatorele puncte.

1. un'a cerere comună a presbiteriului reformatu, lutheranu si rom. cath. pentru aplacidarea lemnelor din padurea orasiului, necesarie la reparatia unei mori, a caria venitul se imparte in 3 părți eguali la mentionatele 3 Eclesii. Acestei cereri se dede resolutiunea asteptata. Peste punetu alu 2-lea trecremu.

2. Propunerea Inspectoratului silvanalu Stengel, pentru a se da lemnele necesarii, la o vizita nouă, din padurea orasiului „Cengia“ in astu modu, ca careusiloru de aici pentru tajatulu si caratulu trunchiloru sa se lasa versurile, care propunere in esentia se primi, totusi temere ca carausii nu arata lemnele dupa modu prescrisul, aduse decisiunea, ca in casu cându transportarea loru nu s'ară efectuă repede pentru versuri, ast'a sa se faca de slujba. Aici se aminti din partea mai multora abnormalulu regulamentului de scumii despre obligamentulu de concurentia—indatorarea de a face slosba—fiindca d. e. A. tramite la facerea de drumu, seu la altu lucru alu orasiului unu servitorii seu putere, seu unu lucratoriu de dñi pe cându vecinolu seu B. tramite numai o servitorea seu unu invatiacelu si C. unu copilu de 12—14 ani, mai incolo cauta se mîrgea D. cu trasura lui de boi seu cai, si tine cu nutretiu in grajd, candu vecinulu seu E. are 20 de trasuri in castenu, adeca este bogatu, si totusi pentru elu si altii ca elu trebuie se lucre cei cu un'a seu 2 trasuri pentru ca le are. Amintiri cari suntu fără indoială demne de esaminare spre a ajunge la basea egalei indreptatari in privintia schimbării dispositiunii normalivului de concurentia si a unei impartiri drepte de sarcini.

3. Propunerea aceluiasi inspectoru silvanalu ca Inspectoru de otaru, dupa care progresulu sistematicu a asediamentului nostru economicu sa se reguleze pasiunitulu in teritoriu orasiului dupa posesiune. Propunerea in principiu se incuiintia, in contra unui punctu a acestei propunerii se ivire contraopiniuni, ca posesorii cei mari d. e. cari nu posedu animale de casa, ecserciaria acestui dreptu de pasiunitu se nu lu pôta da in arenda altui locutoriu de aici. Acestu objectu se dede, la propunerea Presiedintului unei comissioni de 12 posesorii de aici spre consultare.

4. Cererea eclesii gr. orient. din locu pentru

ca se i se placideze si ei că dotatiune pe seama docentelui rom: 100 ferdele grâu pe anu din careva mîra asemenea celor latte 3 scoli locale, cari totu percipă din un'a mîra pe anu căte 100 ferdele grâu, si fiind cele 3 scoli provideute cu dotatiuni si din cas'a allodiala, se ise dee si acesti'a din aceia cassa pe anu 600 fl.

Déca in se „publicul“ nu s'ară invoi la ast'a, se roga pentru asemnarea unui locu de o mîra din susu seu din Josu de orasiu, unde prin edificarea ei, dreptulu mai nante castigatu pentru mor nu s'ară stirbă, se se mediucăsa consensu de edificatu, si in fine se ise dee si lemnele necesarii pentru edificarea morii din padure gratis.

In consideratiune ca mîra amintita a celor 3 eclesii a devenit u pe bas'a unei dotatiuni din par-tea de multu reposatului berariu Kirchner proprietate a loru; in consideratiune ca eclesia ref. si luth. nu suntu donate cu neci unu cruceru din casa allodiala, ci numai scola cath: că scola unica normala accepă pe anu in urm'a unei ordinatiuni 40 ferdele de grâu,—pe fundamentulu egalei indreptatiri acestei cereri nu se pôte neci in un punctu face destulu, si de aceea nu, ca aici suntu scoli destule si bine organizate.

Orasiul Oresti'a are 5092 de locuitori dintre cari 2336 suntu romani, ceialalți unguri, sasi si nemti. Comunitatea care si acumu se intregesc ea pe sine, dupa punctele regulative, consta din 40 membri si anume: din 12 sasi, 11 unguri, (7 suntu luati din poporenii de religiunea romano-catolica) si 10 romani-dela 1861 incocé; caci pana atunci locuitorii români nu erau reprezentati in comunitate cu membri din sinulu natiunei loru.

Deci sa incepem cu punctul antâia. Onor. comunitate n'au aflatu de bine a multiam eclesia gr. orientale, n'au aflatu drepta cererea ei, de aici si incidentulu urmatoriu din resolutiunea—ca ca in batere de jocu—acestei cereri pe bas'a egalei indreptatiri nu se poto face destulu in nici unu punctu, fiindca noi posedem destule scoli si bine organizate.

Asia e ! de ce si mai umble locuitorii români de aici se tinea scoli proprii si docente in ele ? au nu aru si mai bine că pe lângă decim'a din lemnele ce se aducu de locuitorii români din satele din prejuru, care si acum o iau cele 3 scoli memorate, se doneze ei casele loru de scola din Orestiia la aceste 3 eclesii, se se mai obligaze inca la un'a contribuire anuale, si apoi sesi de copii

Voi sunteți martori tieriei de grele suferinție
De sbiciulu barbariei, tirane asupriri
Candu Hunulu si Vandalulu cu arma si reintia
Crant au altariulu pacii in sânge de martiri;

Te plângu pastorii-in munte, tieranulu linu pre vale
Suspina si Sargentulu lovindu din stanci in stanci,
Te plângu parintii tierii in noptile de jale,
Cu inimile loru tainici cu gemete adânci.

Momentu incinstu de gloria pre hum'a ta cea săntă

Pre care fiu'l Romei au plânsu de atâtea ori,

Eu vedu crescuta-o flore de viscoli ne infranta

Ce adi Romanu-i dice „a tierii i mele doru“.

Brani Mihalcea *

Astadi domnulu tieri Bast'a ne tramite
Se vestim triunfulu ostei stralucite,
Tier'a e cuprinsa, vulturulu inviosu
Susu pre citadele stegulu s'a intinsu;

Cetele pagane, ordele barbare

Ce au cruntatu in sânge luncile magiere,

Spartu-s'au că valulu cându loyesce-in stâncă

Că unu volbu de fulgeri frantu in mare-adâncu.

Audi mediulu noptii cucuveica plâng,

Corbii susu prin aeru tipa dupa sange.

Mâne este diu'a tierii de marire

Mâne ve ajunge crud'a resplatiere.

Tu ce-in resvratire si in misielia,

Ai fostu sociu de arme, sociu la violență,

Cu Mihaiu ce-in tiera a lasatu fiori,

Spune vrei in tiepa s'au pre focu se mori;

Voi misiei ai Bastii martori de ocara

Ginte săr' de lege, voi straini din tiera,

Ce-atii frântu dreptu-in lume, ce-atii petatu in sânge

Mân'a pângarita, haina ce ve incinge,

Spaneti voi la Basta celu ce vă tramsu

„Mergeti cu rusine“ eu asia vamu disu,

Pre malul unei ape unu copilasius data,

Alerga in plăceri, viața-i pare d'alba si lumea desfatata

Lipsita de doreri

De plansulu filomilei de murmurulu de unde

De tôte-i departatu,

Prin érba florita und' grierul s'ascunde

Elu trece desmerdatu;

De malu colea onu flutura in sarepi selipitiose

S'apropia-incesitoru,

Precum adese fatulu, cu lumea voluptosa

Dau mâna prea usioru,

Copilu mi-lu alerga in negra lutorbia

Totu sfaramandu la flori,

Dar flutrolu că visulu in nótpea denurgia,

Se duce ridictoriu.

Acum elu cade-in apa si valulu cu furor,

Se iuverte adancit,

Ca-ci astu-seliu este in lume candu omu de-o splendore,

Incepe a fi rapitul.

*) Dupa acestu omoru barbaru (Mihaiu), militia romana veni in confusione, se prinse mai antanii balulu Mihalcea, sociul neadesparitua lui Mihaele, si aruncandu-se la inchisorie, fu ucis acolo.

partea la scăolele săsești se învăță săsește, prea lat cele ungurești se învăță unguresc, de ce se mai învăță și romanesc?

(Va urmă)

Caco'va în 28 Martie 2868.

Dom. Redactoru! Simțiul acela, de care debue se fie patruncu fiesce-care romanu jubitoriu de înaintarea poporului în cultura, me îndeamnă a ve rogă că să duci locu în colonele pretilorui nostru jurnalul „Tel. Rom” urmatelor renduri:

Diu'a de 25 Martiu fu menită pentru tinereia esamenului semestralu în comun'a nôstra. Esamenul se începă la 2 ore după amedi sub Președintele Reverd. Domnul Protopop Ioan Hanni'a, care precum în trecutu, și în anul curint, nu sian pregetat a ciercetă comun'a nôstra și a ne onoră cu prezentia D-Sele, — în fața reprezentatoriei comunale, a Esoriei bisericescii, și a unui publicu marisoru din comuna.

Totii ascultatorii fura petrunsi de o bucurie mare, vediindu cum curgă, cu voce clara și înalta respunsurile, cele fluide ale elevilor și elevilor — cea mai mare parte în etate dela 6 — 9 ani — din fiesce care obiectu fără încordare, mai cu séma facura impressione placuta asupra publicul i ascultatoriu respunsurile practice, din obiectele mai însemnate, adeca: Doctrin'a Religiunie, Gramatica, Geografia, Istoria Transilvaniei, și Computulu precum în urma poesiile declamate și cantarile melodișe atât bisericescii, cât și naionale.

Totice acăstea au dovedit cumca Domnul învestitoru Ioan Ivanu intru adeveru cunoscere pe deplinu chiamarea unui învestitoru, și precum Reverendisimul Domn Protopop a exprimat în fața publicului ascultatoriu, ca învestitorul să prelaudă densul, și-a datu tota silintă că obiectele propuse se prinda radecina în mintea elevilor, spre a potă da fiesce care elevu cu judecata chiara, principerea lui propria despre lucrările învestite, ferinduse cătu se pote de recitările mechanice fără intellegeră. De aceea multiamandu învestitorului pentru neobositul seu zelu, ce la aretatu intru instruirea tinerimii concredintă purtări se sele de grigia, dorim, ca prediodinea sa simu întimpinali de astfelu de învestitori capaci, cari sa fie petrunsi de ponderositatea a chiemârci sale, sa aiba aplicare, zelu și insufletire adeverata spre scopulu scolasticu, căci numai asia voru merită numele acelu frumosu, că densu suntu „inventatorii și educatorii generaționilor viitorie.”

Unu martoru

Oreștiu 9 Apriliu. 1868.

Domnule Redactoru! Astăzi pre la 11 ore, totom'a pre candu se aflau omeni în biserică erupse unu focu în oras, care în cîteva minute, miștui 17 case 12 siuri împreuna cu alte cladiru mai merunte, și tare de compatimiu ca inca nici astăzi nu se potu omeni capacitate pentru a nu mai redică astfelu de edifici acoperite cu paie, din care apoi urmează daune și ruinări de familiu intregi, cu deosebire intre români se intembla de acestea mai desu, și de insemnat ca la acestu focu, unde numai români au fostu siliti a suferi acăsta dauna periculoasa, veneau numai de priveau că la unu teatră fără a dă mână de ajutoriu, pâna candu gendarme i-a luă mesuri fortisive contra unor' persoane, totusi cele mai de lipsa instrumente pentru stingerea focului nu s'au pututu vedea nici unul, și cătă politia cetățenă nu merita nici cea mai putină laudă.

Cu privire la corespondint'a nôstra din nr. 23 ne mai sosira 10 fl. v. a. din Bradu prin domnul docente că colectante Nicolae Barsanu, și a-nume dela urmatorii domni:

Domnul Simu Militonu jude com. în Bradu 1 fl. D. Ignatiu Adler arrendatoru în Bradu 1 fl. D. Avraamu Goldea curatoru bisericei 1 fl. D. Georgiu Dirin'a talpariu 1 fl. Dn'a vedova Gavrila economa 1 fl. D. Alessandru Szabó Cismariu 80 xr. D. Moise Olariu economu 50 xr. D. Grosu Andrei cantor 50 xr. D. Georgiu Iul'a cantor 50 xr. D. N. Fasbinder curelariu 50 xr. D. Adam Mihaila economu 1 fl. D. Nicolae Barsanu docente normalu 1 fl. 20. xr. laolalta 10 fl. v. a.

Care suma adaugendu-se lunga sum'a de 205 fl. 88 xr. face venitulu curatul alu scălei nôstre de 215 fl. 80 xr. adaugendu spre publicare și acesti

din urma că sa facem destulu domniloru colectanti.

Alu prea stămatu domniei tale cu profundu respectu.

G. Ben'a canc. de adv.

Principalele române unite.

Estrăsudin proiectul de legă pentru organizarea puterii armate în România asternutu de către ministrul de resbelu Colonelu, G. Adrianiu.

Proiectul se imparte în IV capitulo și 69 de articule capitolul I tractăza în 11 articule despre constituirea armatei.

Puterea armată a României cuprinde cinci elemente distincte:

- a) Armata permanente cu rezerva ei;
- b) Corpurile dorobantilor și granitierilor;
- c) Militile;
- d) Garda cetățenă;
- e) Glotile.

Totii locuitorii tieri cu excepție de străini, dela etate de 20—50 ani suntu datori a purtări armele. Instituția dorobantilor și acea a granitierilor se mantinu în vigore cu imbuinatările ce se voru crede de civilită. În casu de necesitate, trupele loru potu și mobilisate de guvernul spre a veni în ajutoriul armatei permanente. Recrutarea obligatorie, prin conscripție a armatei permanente și dorobantilor se va opera în totă intinderea tieri, afara de comunele marginasie, ce facu parte din Zon'a destinata pentru granitieri. Toti tinerii, în anul ce au implinitu etate de 20 ani șiu candu au intrat în alu 20-lea anu, tragă la sorti. Terminul obligatoriu de serviciu pentru armata permanente este de trei ani în activitate și patru ani în rezerva. Rezerva armatei permanente va incepe existența sea dela prim'a liberare de militari ce va avea locu în urmă promulgării legei de fatia. Efectivul armatei permanente este preșicioru de pace șiu preșicioru de resbelu, după cum i-si are rezerva sea respondita pre la vetrile ei, și au adunata sub steguri. În acestu din urma casu, și potrivit cu intensitatea trebuintei, se potu chiamă sub arme și mobilisă și din cele-lalte elemente ale puterei armate, adeca, milita, granitieri, dorobanți, garda cetățenă și glotile. În tempulu de resbelu șiu exerciti mari anual, partea gardei cetățenei în etate dela 30 la 45 ani, voru face parte din corpurile armatei numai pe catu timpva dură acea stare și în totu acestu timpua este supusă la tota indatorirea și jurisdictiunea militara. Chiamarea suptu armatei a rezervei armatei, precum și mobilisarea uneia șiu mai multe din elementele citate, necesitându credutu nou, se face după autorisarea Adunarei deputatilor; afara de casuri urgente, în care guvernul procede d'a dreptulu la chiamare, referandu apoi indată adunării deputatilor.

Capitolul II tractăza în 26 de articuli în specie despre armata permanente, despre comandamentele armatei, despre statul majoru domnescu, despre infanteria, despre cavaleria, despre artilleria, despre trup'a de geniu, despre gendarmeria, despre pompieri, despre flotila, despre trupele de administrație, despre serviciul sanitariu, despre justiția militară și despre instrucția militară.

Domnitorul este capulu supremu alu armatei. Ministrul de resbelu administra și dirige interesele armatei în numele Domnitorului și în conformitate cu legile.

Teritoriul României se imparte în patru diviziuni militare teritoriale ale căroru resedintie suntu: București, Iasi, Craiova și Galati. În fiecare din aceste resedintie este cătu unu comandamentu divisionariu.

Unu corpu de statu majoru special este insarcinat cu serviciul de adjutanți pre lângă persoana Înaltimei Sele Domnitorului.

Infanteria se compune de: regimenter de linie, batalioane de venatori și companii de disciplina. Fia-care regimenter de infanterie se compune de unu statu majoru, 1 compania afara de renduri, 3 batalioane în linia și jumetatea cadrelor unui alu 4-lea batalionu de depositu, sub comand'a celui mai vechiu dintre capitanii sei. Fia-care batalionu de linia șiu de venatori are 4 companii, celu de venatori, facendu corpul a parte, mai are unu statu majoru și unu plotonu afara de renduri. Fia-care companie, afara de cele din batalioanele de depositu și de disciplina, are 4 oficeri în tempu de pace și 5 oficeri în tempu de resbelu.

Cavaleria se compune de regimenter de lanieri, venatori și dorobanti de linie, și unu escadrone de instructiune. Fia-care regimenter de cavalerie se compune de unu statu majoru, 1 plotonu afara de renduri și 5 escadrone, din care unu de depositu avându numai $\frac{1}{2}$ din cadrele unui escadrone.

Artilleria se compune de unu statu majoru de artilleria, de stabilimente de artilleria și trupe de artilleria. Fia-care regimenter de artilleria cuprinde unu statu majoru, unu plotonu afara din renduri, 8 baterii de căte 6 tunuri o secțiune de trenu și o companie de pontonieri. Fia-care bateria are 4 oficeri în tempu de pace și 5 în tempu de resbelu.

Trup'a de geniu se compune de unu statu majoru de geniu și de batalioane de trupe, facendu fia care corpul a parte. Fia-care batalionu de geniu se compune de unu statu majoru, de unu plotonu afara din renduri și de patru companii. Gendarmeria se compune din companii pedestre și escadrone calari. Componerea trupelor de pompieri va fi în proporție cu necesitățile și mijloacele comunelor respective.

Flotila se compune de unu statu majoru, companii permanente și vasele necesare. Ea se recrutează pe aleșu numal din locuitorii litoralului Dunării și alu Marei Negre, și dintr' cei mai deprinsi a umbra pe apa.

Trupele de administrare coprindu: unu corp de oficiari de administrare de diverse clase mai încoordonate trenu de echipage militare pentru serviciul transportului munitiunilor și bagajelor armatei, companii sanitare militare pentru serviciul spitalelor și ambulanțelor armatei precum și companii de lucrători pentru serviciul imbrăcamintei, campamentului și subsistințelor militari.

Serviciul sanitariu. — Acestu serviciu cuprinde numerul necesar de medici, farmaciști și veterinari de diverse clase, destinati pentru serviciul spitalelor în tempu de pace și acela alu ambulanțelor în tempu de resbelu. Justiția militară cuprinde consiliurile de resbelu și de revisiune.

Instrucția în armata se face prin scăle militare imparătești în modulu urmatoru:

1. Scăle de două grade înființate prin corpori;
2. Scăla pentru formarea oficerilor de infanterie și cavalerie;
3. Scăla superioară de aplicare pentru formarea oficerilor de statu-majoru, de geniu și de artilleria.

Capitolul III. tractăza în 10 articule despre dorobanti și granitieri. Corpul dorobantilor se compune de statele escadrone căte judetie suntu, afara de acelu județu în care se află gendarmi calari, ceruti de necesitățile locale.

Fia-care escadrone potă fi de diverse marimi în numerul omelor de trupa, după necesitățile locali, insa cadrele oficerilor suntu totu aceleasi-pentru fia-care escadrone. Terminul de serviciu în corpul dorobantilor este de 7 ani. Dorobantul liberat din acestu serviciu după etate de 27 ani, este datoriu a face parte din militii pâna la etatea prescrisa de lege.

Corpul granitierilor se compune de toti tinerii de etate de 20 ani aflati în zon'a marginasie. Terminul de serviciu în corpul granitierilor este asemenea de 7 ani. Granitierii după ajungerea loru în etate de 27 ani, voru face asemenea parte din militii pâna la etatea prescrisa de lege. Oficerii și toti militarii in generalu din dorobanti și granitieri suntu considerati inaintea legei că si cei din armata permanentă.

Capitolul IV. tractăza în 22 articule despre militii și despre glote. Omenii militiei se împart în trei stări șiu chiemârci.

- 1-a stare se compune de toti cei insurati și fără copii;
- 2-a stare se compune de toti cei insurati și fără copii;
- 3-a stare se compune de toti cei insurati și eu copii, si de cei veduvi și cu copii.

Chiemârcile militiei suptu steguri se facu după intensitatea trebuintiei, chiemârcu se totu deun'a de preferință starea 1-a. Apoi pe lângă această, starea 2-a și în fine starea 3-a. Statul majoru alu militiei se compune de 4 Coloneli și Locoteneli, 8 oficeri superiori, 4 oficeri subalterni și 12 sergenti și corporali. Totu personalul acesta este salariatu în permaninta precum aceleasi-gra-

de suntu salariale in armata permaninte. Cadrele permaninte ale corporilor si unitatiile militiei si singurele salariale de Statu in permaninta suntu:

1. Pentru fia-care batalionu 1 majoru comandan-
tebalo batalionului; 2 locotenenti seu sublocotenenti si 3 suboficeri din cari 1 cornistu seu tobosiariu, la statoul majorulu batalionului.
2. Pentru fia-care compania cate 1 capitanu co-
mandante, 1 sergeant-majoru, 1 sergeantu, 1 cor-
poralul si 2 tobosiari seu cornisti.

Pentru intretinerea instructiunii ostasiescii in tropoile militiei, se facu adunari ordinari de dî si adunari estraordinari anuali. Cându la easuri estraordinari, fia si chiaru pentru manevre mari, se facu concentrări de militii, afara de localităstile unde suntu domiciliati omenii ei chiamati sub arme, si déea durat'a acestor concentrări trece unu timpu de 48 ore, atunci omenii militiei aflatii sub stéguri, voru fi intrebuintati cu chieluél'a Statului, pre acelasi picioru, că si trupele armatei permanente.

Armele trebuinciose militiei se voru dâ de Statu odata pentru totu deun'a; ear munitiunile de resbelu de căte-ori voru trebui, imbracamintea si-o voru procură si intretiné omenii militiei cu a loru chieluél'a. Acesta imbracaminte va fi pe cătu se poate omică uniforma de cea mai mare simplicitate, constându din costumulu obicinuito alu locuitorilor, insa, pe cătu ya fi cu putintia, de aceasi forma si colore in acelasi judeetiu si corpul.

Glótele nu suntu organizate in corpori, nici au vre-o conditoris de servitii seu de eseritii in timpu ordinariu decât numai facultativ pentru acelui ce aru voi. Acést'a institutiune consta din unu dreptu cei Statulu are că, la timpi estraordinari si cându celealte elemente ale puterei armate n'arun si de a-junsu, se chiamă si omeni din categori'a glotelor, cari atunci se potu organisa in mici corpori pentru mantinerea ordinei in comunele loru respective, seu unii dintre cei mai validi, se potu alatură că auxiliari pe lângă corporile militiei.

Armatur'a omenilor din glote se va dâ de Statu numai la trebuinta, asemenea si munitiunile de resbelu. Ear imbracamintea va fi a loru proprie, acea obicinuita cu care s'arau aflâ. —

Ori-ce dispozitioni de legi anterioare, contrarie legei presinte, suntu si remânu desfintate.

Varietati.

** Escel. Sea Comissariulu regescob conte Em. Pechy fu decoratu in dîlele din urma cu ordinulu coronei de feru et. I. ** Deputatul Sabiu i Jacobu Rannicher a asternutu trei petitiuni in sediata dela 7 Aprile n. si cu acea ocasiune a restitu o cuventare in limb'a magiara, despre carea dicu foile unguresci din Pest'a, ca a fostu unu capu de opera. Rannicher a datu cu curagiul cu care a pasit u in dieta dovedâ, ca si unu deputat pote fi independente că representantu alo na-tiunie se si alu poporului preste totu.

** Interpelatiune se astepta sa urmeze din partea mai multoru deputati ardeleni, sasi, pentru ce sa mai sustine ordonant'a de presa de sub Bach si acum Transilvania.

** Apelucat tra intieleginti'a romana din comitatulu Temisiului si părtele vecine.

Subscrisulu ca unulu dintre deputatii dietali ai comitatului Temisiu,

Considerându importanta causei de nationalitate pentru patri'a si popórale patriei, precum si lips'a si dorint'a comuna d'a se deslegâ acést'a causa cătu mai curendu spre folosulu patriei si multiamirea comuna;

Considerându că opiniunea publica a na-tiunei intr'o tiéra constitutiunale ca a nostra, este si chie-mata si indrepatatita a se manifesta a supra cestiu-niloru celor mari, ce l'atingu pe poporn;

Considerându că opiniunea publica pentru a se poté luminá, are medioculu dato in adunarea la unu locu si consultarea libera a intielegintiloru seu carturariloru poporului;

Avendu in vedere si dreptulu de carele ve-demu folosindu-se tote partitele in mesura deplina in asemenea casuri atât in alte state constitutiuniali cătu si in patri'a nostra:

Amu aflatu de bine si de lipsa a conchiamá la Temisiór'a pre joi dupa săntele pasci, adeca pre

diu'a de 4/16 Aprile, o adunare voluntaria a tuturor carturariloru nostri din Comitatulu Temesiului si din părtele vecine, cărei adunâri recomandu din parte-mi urmatorulu Programu:

1. Informationi despre stadiulu in care se astazi caus'a nationalitatiloru in patri'a nostra.
2. Propunerea projectului combinat in cîns'a acést'a intre deputatii români si serbi dela dieta, si asemenearea lui cu elaboratulu subcomisiiunei casei representative.
3. Desbaterea si combinarea de mijloce pentru sprinjirea acestei cause intre marginile legilor.

Invitu deci si rogu pre toti domnii intieleginti ai nostri din atinsele părți, a infatisâ la dîu'a anumita in Temisiór'u, unde cu ocasiunea adunării generale a Alumentului, convocate pre aceeasi dî, li se va face cunoscutu loculu si tempulu consultatiunilor.

Pest'a in joi'a mare 1868.

Alessandru Mocioni m. p. deput.
dietslu din cerculu Ritbergu.

** Drumul de feru „Sieb. Bl.“ asta din isvoru demnu de credintia ca consiliulu ministerialu aru si datu concessiune unei societati pentru cladiru unei linii de drumu de feru intre Alb'a - Juli'a si Brasovu.

** Demetru Brateanu a sositu la Bucuresci din missiunea sea dela Vien'a si Parisu si Cantacuzenu dela Petersburgu.

** Camerile Romaniei s'au amenat pâna la 1 Mai c. v.

Invitare.

la a doua adunare generale ordinaria a societătei de asecurare „Victoria“.

Domni p. t. actionari cu dreptul de votu se invita cu tota onoreea conformu § 27 din statute la a doua adunare generale ordinaria, care se va tine in 28 Apriliu 1868 in Clusiu in sala curtieri svatului cetătienescu la 9 ore inainte de amedi:

Obiectele per tractare sunt:

1. Raportu despre manipulatiunea negotiului pro 1867, asternerea incheierei socoteliloru revedute si statorirea dividendei.

2. Decisonea projectului statutariu celui nou prelucratu in urma demendarci adunării generale din 1867,

3. Raportu despre emisiunea a doua facta eu acti.

4. Alegerea noua a Presiedintelui, consiliarii de administratiune, directorilor si membrilor a comitetului de revisiune conformu §§ din statute 40. 44. 45. 65.

Clusiu in 3 Apriliu 1868.

Directiunea societătei de ascurare „Victoria“

Vice-presiedinte directoru

Hintz. Kóváry.

Directoru conducatoru

Galgóczy.

Nru. 2581 - 1868.

Publicatiune

Esamenulu de statu pentru economiei silvanale de sine statatori precum si pentru personalulu auxiliare technicu si pentru celu sentitoriu silvanale se va tiné pre anulu acesta la 3. Novembri in Clusiu.

Acéstâ se duce la cunoscintia publica cu a-căea observare, cumca petitiunile bine instruite spre scopulu emitterei la acestu esamenu de statu, au de a se inaintâ celu multu pâna in finea lui Augustu a. c. acestui guvern reg: pre calea oficielor antiste.

Dela guvern, reg. transilvanu

Clusiu in 20-a Martiu 1868.

Nr. 1306 civ. 1868.

Nr. 14—1 EDICTU

Pre basa inaltei ordinationi a reg ung. mi-

nisteriu de justitia din 7 Sept. 1867 nr. 8352 ma-gistratulu cetătienescu si scaunulu din Sabiu, că judecatoria, face prin acést'a cunoscutu cumca dlu lo a n n Borei'a I. U. Dr. documentandu-si cualificatiunea si depunendo juramentul prescrisu advocatialu, ya esercia a d v o c a t u r ' a , avendu locuint'a ofic. in Sabiu, si va primi partide dela 30 Aprile 1868.

Sabiu 2 Aprile 1868.

Dela Magistratul că judecatoria,

Publicatiune.

In urm'a legii votate de corporile legiuitoré din România pentru înfiintarea de drumuri judetiene si vecinale in tote judeetiele, fiindu necesitate de 30 Ingineri geometri, cari sa fie insarcinati cu constructiunea unor asemenea drumuri, se publica spre sciint'a tuturor acelor'a ce aru voi a se angajâ in asemene calitate de a se pressentâ la Ministerul Lucrărilor publice in Bucuresci, in terminu de trei luni de astazi spre a fi numiti in acele posturi.

Conditioanele de admissibilitate suntu:

- 1) A fi de nationalitate română.
- 2) A proba ca a absolvit cu succes cursurile vre-unei scôle speciale de inginerie si ca a practicatu seu ca a functionat că oficieru de geniu in vre-o armata.
- 3) Retributiunea ce li se va acordâ este de 300 fl. efectiva pre luna, afara de cheltuielile de transportu.

Bucuresci 28/9 Apriliu 1868.

Ministrul P. Donici.

Publicatiune.

Prin care josu semnat'a representantia comunala din Diorleniulu-mare in Comitatulu Crasivu ei aduce la placuta cunoscintia, cum ca inteleu tergur care prin inaltulu ministeriu regiu ungurescu de comerciu, s'au concestu a se tinea in susu dis'a comuna cade la 24 Aprilie cal. nou, iéra cele-lalte la 24 Iuniu in 2 si in 24 Noemvre că 3 terguri anuale (mari), iéra de septembra dupa 24 Aprilie se va tiné in tote septamâna lunea.

Diorleniulu-mare la 31 Martiu 1868.

Atisti'a comunale

din Diorleniulu-mare.

35—3 EDICTU

Mâniu Bonțea din opidulu Resinari, Scaunulu Sabiu lui, care acum de 6 ani, cu necredintia, au parasit u pre legiuít'a sea socia, Stan'a lui Comanu Ciucianu, totu din Resinari, si au pribegit u in lume, ne scindu-se loculu astărei lui, prin acést'a se cíteza, că in terminu de unu anu de dile, dela datulu de fatia, sa se infatisieze inaintea subscrusului foru matrimoniale, că se arate caus'a parasirei patriei, si a legiuítiei sale sotii, caci la din contra, si fara de dansulu, se va otari in intielesulu s. s. canone ale bisericii noastre greco-orientale, divortiu cerutu de soci'a lui.

Sibiu 21 Martie 1868

Ioann Panoviciu Protopopu alu

Tractului Sibiului alu II-le gr. or.

Nr. 18—3 EDICTU

Ioann Pop'a din Comun'a Bendorfu, Scaunulu Nocrichiu, carele acum de trei ani trecuti, au parasit u cu necredintia pre legiuít'a s'a socia, A'n'a nascuta Nicola'e Pop'a, totu deacolo, pribegindu in lume si nescindu-se loculu astărei lui, se cíteza prin acést'a, că in terminu de unu anu de dile, de la datulu de fatia, sa se infacisidie naintea forului matrimonialu subscrusu, spre a stă facia cu susnumit'a lui socia, caci la din contra, se voru decide si fora de densulu cele de lipsa in sensulu s. s. canone ale bisericii noastre ortodoxe.

Scaunulu protopopescu ortodoxu alu Nocrichiului.

Sabiu in 20 Martiu 1868.

Burs'a de Vienn'a.

Din 3/15 Apriliu 1868.

Metalicele 5%	56	Act. de creditu 180	60
Imprumut. nat. 5%	62	50	Argintulu 115
Actiile de banca	691	Galbinulu	5 58%